

Utbildningsvetenskaplig forskning vid Malmö högskola

Thom Axelsson

Lektor BUS/LUT

2010-06-22

Innehåll

Utbildningsvetenskap i Malmö	3
Inledning	3
Tillvägagångssätt och begränsningar	3
Vad är utbildningsvetenskap?	4
Den utbildningsvetenskapliga kärnan	7
Utbildningsvetenskap vid Lärarutbildningen, Malmö högskola	8
Utbildningsvetenskap vid Malmö högskola	8
Utbildning på forskarnivå	9
<i>Pedagogik</i>	10
<i>Historia och historiedidaktik</i>	11
<i>Naturvetenskapernas och matematikens didaktik</i>	12
<i>Svenska med didaktisk inriktning</i>	13
Nätverk	16
Utbildningsvetenskap vid CTS, HS, KS och OD	17
Forskarskolar	18
Forskande personal	18
Publiceringsverksamhet	19
Samverkan knuten till området utbildningsvetenskap	20
<i>Resurscentrum för mångfaldens skola</i>	20
<i>Tankesmedjor</i>	21
<i>KK- Stiftelsen</i>	21
<i>Kulturarvsinstitutioner</i>	21
<i>Kontakter med det omgivande samhället</i>	21
Avslutande reflektion och analys	22

Appendix

- Appendix 1 Projekt inom området Utbildningsvetenskap 2005-2010 ($\geq 100\ 000$ kr)
- Appendix 2 Doktorsavhandlingar, licentiatuppsatser 2004-2010

Utbildningsvetenskap i Malmö

Denna rapport har utarbetats enligt dekans uppdrag. Arbetet är genomfört perioden april – juni 2010 och ger en beskrivning av den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Malmö högskola.

Malmö i juni 2010

Thom Axelsson

Inledning

I föreliggande beskrivning presenteras översiktligt aktuell forskning med utbildningsvetenskaplig relevans vid Malmö högskola. Beskrivningen behandlar pågående eller nyss avslutade forskningsprojekt, avhandlingsarbeten och licentiatuppsatser, och vilka forskare och lärare som ägnar sig åt sådan forskning och vid vilka institutioner som dessa hör hemma.

Beskrivningen genomförs mot bakgrund av Malmö högskolas ansökan om examenstillstånd för den nya lärarutbildningen och syftar till att visa på en samlad bild av utbildningsvetenskaplig forskning och de inriktningar som är centrala inom detta område. Vidare visar framställningen på forskningsbasen för utbildning på grundnivå.

Tillvägagångssätt och begränsningar

Den kan vara på sin plats att redan inledningsvis lyfta fram att lärarutbildningen vid Malmö högskola i organisatoriskt hänseende skiljer sig från andra svenska lärarutbildningar. Området Utbildningsvetenskap tillsammans med Idrottsvetenskap ingår i en egen fakultet, med egna beslutsorgan och personal. Organisationen av Malmö högskola medför att forskning med relevans för det utbildningsvetenskapliga kunskapsområdet i allt väsentligt går att koppla till lärarutbildning. Det primära underlaget för beskrivningen utgörs av den ansökan om utbildning på forskarnivå för området Utbildningsvetenskap som Malmö högskola gjorde våren 2010.¹

Det finns också – även om dessa är få – forskningsprojekt vid andra fakulteter som vetter mot det utbildningsvetenskapliga. Utgångspunkten för denna sammanställning har varit den forskning som presenteras på institutionernas webbsidor, vilka visserligen skiljer sig något åt, men vanligen innehåller de någon slags presentation av de olika forskningsinriktningarna. Det har inte varit helt enkelt att se huruvida en del

¹ *Utbildningsvetenskap: Ansökan om examensrätt för utbildning på forskarnivå*. Malmö högskola 2010.

projekt är avslutade eller pågår, men det visar ändå olika tendenser och intressen om bedriven forskning.

Kontakt har tagits med de forskningsansvariga på respektive fakultet: Centrum för teknikstudier (CTS), Hälsa och samhälle (HS), Kultur och samhälle (KS) och Odontologiska fakulteten (OD), för att få översiktlig information och kompletterande uppgifter över projekten med utbildningsvetenskaplig anknytning.

Beskrivningen har genomförts under perioden april – juni 2010. Den korta perioden har medfört att det är en mycket översiktlig bild av den utbildningsvetenskapliga forskningen som ges. Tidsmässigt har redogörelsens begränsning varit till de forskningsprojekt som varit påbörjade 2005 och framåt. Vidare är det projekt med anslag som överstiger 100 000 kronor som varit aktuella att ta med i beskrivningen (se appendix 1). Därtill har alla avhandlings- och licentiatuppsatserna som pågått eller avslutats under samma period tagits med (se appendix 2). Utöver detta finns det en kort beskrivning om forskande personals anställningar.

Det är inte helt lätt att dra en entydig gräns mellan vad som är att betrakta som forskning med utbildningsvetenskaplig relevans eller inte, i synnerhet när det gäller den forskning som bedrivs vid andra fakulteter. Principen har därför varit att hellre ta med ett projekt eller avhandlingsarbete för mycket.

Det kan vara lämpligt att börja med en diskussion om begreppet utbildningsvetenskap. Därefter följer en genomgång av hur utbildningsvetenskap som område har uppfattas vid Malmö högskola, vilket sedan följs av en översikt av de inriktningar och projekt som är centrala inom området. Efter detta kommer något om nätverk, forskarskolor, forskande personal, publiceringsformer och samverkan knutet till området utbildningsvetenskap. Beskrivningen avslutas med en kort reflektion och analys.

Vad är utbildningsvetenskap?

Den finns en oklar begreppsbildning kring utbildningsvetenskap, vilket är något som har diskuterats i flera sammanhang. Särskilt intensiv var denna diskussion kring millenniumskiftet i samband med Vetenskapsrådets inrättande av den utbildningsvetenskapliga kommittén (UVK) 2001. Ett annat skäl till den livliga diskussionen är att universitet och högskolor samtidigt blev ålagda att inrätta ett särskilt organ med ansvar för forskning och forskarutbildning i anslutning till lärarutbildningarna. I Högskolelagen heter det att:

Universitet och högskolor där lärarexamen får utfärdas ska alltid ha ett särskilt organ med ansvar för lärarutbildning och för forskning som knyter an till sådan utbildning. Vid universitetet och högskolor som får utfärda examina på forskarnivå ska det särskilda organet ha ansvar också för sådan utbildning på forskarnivå som knyter an till lärarutbildningen.²

² Högskolelagens 2 kap 5 §.

I regeringens proposition *Forskarutbildning med profilering och kvalitet* föreslås en skärpning av Högskolelagen. Där förordas också att dagens vida begrepp vetenskapsområden utmönstras och ersätts av det smalare begreppet områden.³

I diskussionen finns det två delvis konkurrerande principer som ofta återkommer när den utbildningsvetenskapliga kärnan ska definieras. Den ena principen betonar de områden som är centrala i yrkesutbildningen till lärare. Det kan sägas vara ett renodlat skol- och lärarperspektiv på forskningens funktion och inriktning med stark betoning på nyttovärde och relevanskrav. Den andra principen innebär en betoning av den forskning som bättre gör att vi förstår bildning, utbildning, undervisning, fostran och lärande i ett mer generellt samhällsperspektiv. Relevansen ses här i ett vidare och mindre förutsägbart perspektiv. Den skillnad som de två olika principerna ger uttryck för är ett dilemma som också grundar sig i en större diskussion inom akademien: ska forskningen i första hand drivas av en grundforskningskaraktär eller av tillämpad forskning, sektorsforskning och uppdragsforskning.⁴

Från flera håll har man pläderat för att använda den bredare principen. Skolverket menar till exempel att det vore olyckligt att betrakta utbildningsvetenskap enbart som ett pedagogernas och didaktikernas forskningsfält. Det breda samhällsperspektivet måste ges ett ökat utrymme, enligt Skolverket, eftersom det inte går att enbart låsa fast lärandet vid den institutionella skolan – lärandet sker i så många andra sammanhang.⁵

Denna breda linje är något som flera universitetet och högskolor har anammat. Vid den utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden i Uppsala enades man, för att nämna ett exempel, tidigt om en bred definition av utbildningsvetenskap:

UVF-nämnden väljer att se utbildningsvetenskap som en bred samlingsbenämning för den forskning inom en rad olika ämnen i högskolan som ägnas – eller skulle kunna ägnas – åt bildning, utbildning, undervisning, fostran och lärande. Åtminstone i princip har utbildningsvetenskap därmed en plats vid universitetets alla vetenskapsområden, fakulteter och institutioner, och är på samma gång – med sitt uttalade fokus på skola och samhälle – djupt engagerade i en praktik utanför universitet.⁶

Med tanke på den centrala roll som utbildning har i samhället är det knappast förvånande att utbildningsorienterade kunskapsintressen finns inom många akademiska discipliner.

³ *Forskarutbildning med profilering och kvalitet*, Regeringens proposition 2008/09:134.

⁴ Se t ex Karin Fransson och Ulf P. Lundgren (2003) *Utbildningsvetenskap – ett begrepp och dess sammanhang*, Vetenskapsrådet; Berit Askling (2006) *Utbildningsvetenskap – ett vetenskapsområde tar form*, Vetenskapsrådets rapportserie 16:2006; Berit Askling (2008) *Värdering av kvalitet i forskningsprojekt: Erfarenheter från utvärderingar och bedömningar av projekt finansierade av Utbildningsvetenskapliga kommittén*. Vetenskapsrådets rapportserie 13:2008.

⁵ Skolverket 2003.

⁶ Program för forskning och forskarutbildning vid Utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden 2002–2004, rev. 2002-04-25, s. 6. Det är också den definition som Broady och Lidegran (2003; 2009) använder vid inventeringen av Uppsala universitets forskning med anknytning till utbildningsvetenskap.

Ett viktigt bidrag till diskussion om begreppet utbildningsvetenskap är antologin *Utbildningsvetenskap – ett kunskapsområde under formering*.⁷ I den diskuteras utbildningsvetenskapens relation till pedagogik och lärarutbildningens bristande forskningsbas.

Redaktörerna, Bengt Sandin och Roger Säljö, pekar på att det traditionellt är pedagogikämnet som i första hand har tagit hand om forskning kring utbildning och lärande, och andra områden – som sociologi, psykologi, ekonomi, språkvetenskap, historia med flera – har alla bidragit med sina delar. Pedagogikämnet hade tidigare närmast ensamrätt på all utbildningsforskning. För svensk del har denna uppdelning också inneburit en förhållandevis skarp distinktion mellan de akademiska disciplinerna pedagogik och utbildning av lärare. Inte sällan har denna uppdelning fört med sig att den akademiska disciplinen pedagogik har betonat de teoretiska inslagen, medan utbildningen av lärarna har betonat de praktiska delarna. Det har, som Sandin och Säljö påpekar, lett till att lärarutbildningen har haft svårt att få en fast forskningsbas. Trots att lärarutbildningen redan 1977 fördes in i högskolesystemet har avsaknaden av en egen fakultet gjort det svårt för lärarutbildningen att bygga en egen forskningsbas.⁸

Också pedagogikämnet, som under senare tid också har genomgått omfattande förändringar, har i långa stycken lidit av en oklar identitet. Inte sällan har relationen mellan utbildningsvetenskap och pedagogik på de olika lärosätena tolkats olika. Ibland har pedagogik setts som en del av utbildningsvetenskap och ibland har utbildningsvetenskap setts som en del av pedagogik. I ovan nämnda inventering av den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Uppsala universitet, hävdas att all pedagogisk forskning som pågår där, med få undantag, är att betrakta som utbildningsvetenskaplig. Ett annat sätt att uttrycka det är att se utbildningsvetenskap som ett mångdisciplinärt forskningsområde, där utbildningsvetenskap förstås som ett kunskapsområde, inte som en disciplin.⁹

De senaste decenniernas utveckling visar således en komplex bild i förhållandet mellan begreppet utbildningsvetenskap och ämnet pedagogik. Under senare år har en specialisering av olika kunskapsintressen skett. Ett sådant exempel är didaktik, ett annat att kunskapsobjekt har vidgats och numera sträcker sig utanför klassrummens och skolans ramar, förskolan har inlemmats i skolsystemet på ett nytt sätt med en egen läroplan. Det centrala i sammanhanget är dock integreringen av lärarutbildningen i högskolan, vilken aktualiserar frågan om det samband som bör finnas mellan lärarutbildning och forskning inom discipliner med förbindelser inom det utbildningsvetenskapliga området. Ett annorlunda sätt att uttrycka det är att där undervisningen ska vila på vetenskaplighet uppstår inte sällan ett dilemma mellan

⁷ Bengt Sandin & Roger Säljö (red.) (2006) "Utbildningsvetenskap", i *Utbildningsvetenskap – ett kunskapsområde under formering*, Stockholm: Carlssons

⁸ Sandin & Roger Säljö (red.) (2006); SOU 2005:31; Askling (16:2006), jfr Bengt Molander (2008) "Utmaningar till utbildningsvetenskapen: Reflektioner från en internationell evaluering av forskningsprojekt om demokratiska värden, genus och medborgarskap", *Pedagogisk forskning*, årg 13 Nr 1.

⁹ Broady & Lidegran (2009); Fransson och Lundgren (2003); Lennart Wikander, Christina Gustafsson, Ulla Riss & Lena Larsson (red.) (2009) *Pedagogik som examensämne 100 år*. Uppsala Universitet.

yrkesutbildningarnas normativa utgångspunkter och universitetsutbildningens kritiska traditioner. Det är ett dilemma som påpekats i flera sammanhang.¹⁰

En annan diskussion gäller var forskningsfrågorna med relevans för lärarutbildningen har genererats. Tidigare har dessa frågor som regel initierats ”uppifrån” – av statliga, regionala eller lokala myndigheter eller av regeringen – snarare än från skolans verksamhet.¹¹ Från flera håll har man önskat att dessa frågor i högre grad ska emanera från skolans verksamhet och dess aktörer.

Området utbildningsvetenskap har närmast sig en fastare form, men av allt att döma är det fortfarande i långa stycken ett område under formering. Något tillspetsat har området utbildningsvetenskap i vissa sammanhang kallas för det ”svarta hålet”, eftersom allt går att placera in under denna rubrik. I alla händelser har den expanderande utbildningsvetenskapliga forskningen gått mot ökade mång- och tvärvetenskapliga konstellationer.

Ett viktigt steg för att definiera utbildningsvetenskap togs i utredningen *En hållbar lärarutbildning* (2008:109). I utredningen förenas önskemålen om en praxisnära och samhällstillvänd forskning, vilket kommer att lyftas fram i nästa avsnitt.

Den utbildningsvetenskapliga kärnan

I utredningen *En hållbar lärarutbildning* listas åtta punkter för vad den utbildningsvetenskapliga kärnan bör innehålla. Dessa punkter kan sägas vara generell kunskap som samtliga lärare bör ha med sig i sin yrkesutövning. Detta ska enligt utredningen innebära en skärpning av såväl kunskapskrav som effektivitet jämfört med dagens allmänna utbildningsområde (AUO). De inriktningar som diskuteras i utredningen är:

- Utbildningens organisation och villkor, demokratins grunder
- Läroplansteori och didaktik
- Vetenskapsteori, forskningsmetodik och statistik
- Utveckling och lärande
- Specialpedagogik
- Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap
- Bedömning och betygsättning
- Utvärdering och utvecklingsarbete

Särskild vikt lägger utredningen vid inriktningarna ”Utveckling och lärande” och ”Specialpedagogik”, vilka i synnerhet ses som eftersatta. Och utöver dessa nämner

¹⁰ Se t ex flera bidrag i Sandin och Säljö (red.) (2006); och Wiknader m fl (2009).

¹¹ Se t ex Asklin (16:2006)

utredningen att historiska perspektiv ska vara genomgående i hela utbildningen; inte minst är det den svenska skolhistoriens plats som betonas, med tyngdpunkt på utvecklingen efter 1940. I samma andetag lyfts även fram att skolans fostran till demokrati är central.

Flera av dessa inriktningar har – som kommer att visas nedan – en framträdande plats i den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Malmö högskola.

Utbildningsvetenskap vid Lärarutbildningen, Malmö högskola

Den stundom oklara begreppsbildning kring det utbildningsvetenskapliga området, har för de flesta universitet och högskolor inneburit att det inte är självklart i vilka institutionella former som den utbildningsvetenskapliga forskningen ska bedrivas. I det avseendet har Malmö högskola i kraft av sin organisation, det vill säga att lärarutbildningen har egna beslutsorgan och egen personal, haft en klar fördel.

Området utbildningsvetenskap vid Malmö högskola har en lång förhistoria. Det är produkten av närmare 50 års erfarenhet av lärarutbildning, forskning och utbildning på forskarnivå i samverkan med skolor och förskolor. Det finns två grundläggande idéer som utmärker utbildningsvetenskapen som område vid högskolans lärarutbildning: akademiska professionsämnen och partnerskap. De akademiska professionsämnena utgör karakteristiska lärarutbildningsämnen i vilka kunskaper inom ett eller flera ämnen eller ämnesområden med tillhörande forskningsområde knyts samman med kunskaper inom yrkesområdet. På så sätt blir lärarutbildningen såväl forskningsbaserad som yrkesbaserad. Partnerskapsidén utgår från principen om ömsesidig kunskapsbildning och gemensam nytta, det vill säga de delar av de blivande lärarnas utbildning som fysiskt äger rum på förskolor och skolor i regionen.

På en övergripande nivå är särskilt den praxisnära forskningen dominerande, vilket tillsammans med partnersamverkan borgar för den överbrygning mellan forskning och praktik som efterlyses i utredningen *En hållbar lärarutbildning*.

Utbildningsvetenskap vid Malmö högskola

I den nationella diskussionen om inriktning på forskning om skola, förskola och lärarutbildning har sedan den andra hälften av 1900-talet själva begreppet utbildningsvetenskap – som visats ovan – använts i flera olika betydelser och begreppets omfång och gränser har uppfattats som flytande. Inte sällan har det förekommit kritik mot att lärarutbildningarna saknat forskningsbas. Så är inte fallet i Malmö.

Vid Malmö högskola står utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildning i direkt relation till lärarutbildning som akademisk yrkesutbildning bedriven vid fakulteten. Forskning och forskarutbildning förhåller sig aktivt till såväl forskarsamhällets krav på teori- och metodutveckling och forskningsresultat som skolväsendets behov av forskning för ökad måluppfyllelse. Det finns forskning med relevans för lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet. Det innebär forskning om lärande, kunskapsbildning, utbildning och undervisning.

Frågor om lärande och kunskapsbildning har fått allt större betydelse utanför den obligatoriska skolan och lärarutbildning. Den utbildningsvetenskapliga forskningens relevans kan därför inte bara knytas till det formella utbildningssystemet utan en mängd företeelser kring lärande i både formella och informella lärandemiljöer såväl i privat som i offentlig regi måste beaktas.

Lärarutbildningens grundläggande idéer, som nämnts ovan, om akademiska professionsämnen och partnerskap ska således inte tolkas i en allt för snäv betydelse. Vid Malmö högskola är området utbildningsvetenskap en flervetenskaplig och praxisnära forskningsmiljö. Det delas in i tre delområden, vilka sammanlänkas med varandra: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i olika utbildningar samt barns och ungas livsvillkor och identitetsskapande processer. Förändringar av ekonomisk, social, teknologisk, språklig och kulturell art påverkar delområdena. På så sätt ingår fakultetens forskning och forskarutbildning också i ett mer övergripande samhällsförändringsperspektiv.

I området ingår som en stark tradition ämnet pedagogik inom vilket frågor kring lärande, utbildning, utbildningssystem och professionsinnehåll är centrala. Dåvarande Lärarhögskolan i Malmö, tillhörande Lunds Universitet fram till 1998, fick sin första professur mot praktisk pedagogik 1962. Sedan dess har mer än 200 avhandlingar i pedagogik producerats. Forskningen inom ämnet utgörs numera i hög grad av professionsstudier, studier av pedagogisk verksamhet bland yngre barn, skolutveckling och specialpedagogik, med demokratifrågor som förutsättningar för medborgerlig bildning i centrum. Allt detta ligger således väl i linje med det innehåll som beskrivs som den utbildningsvetenskapliga kärnan i *En hållbar lärarutbildning*.

Studier av läraryrket ingår alltså på ett övergripande plan i den utbildningsvetenskapliga forskningen. De tar sin utgångspunkt i den utveckling som på lokal, nationell och global nivå förändrar lärares arbete och professionella villkor. Framväxten av en global marknadsorienterad kunskapsekonomi har inneburit en ökad standardisering, ansvarskrävande bedömningsproblematik och ett ökat socialt ansvarstagande för lärare. Ökad migration, mångfald, segregation, och en förändrad barndom ställer nya frågor om lärares arbete och professionella utveckling. Sådana frågor behandlas även i högskolegemensamma Centrum för professionsforskning (CPS), där flera forskare hemmavarande vid lärarutbildningen ingår.

Utbildning på forskarnivå

Malmö högskola har sedan omkring 2000, i samband med genomförandet av nuvarande lärarutbildning, anslagit särskilda medel till fem utbildningsvetenskapliga forskningsmiljöer: Barndom, lärande och ämnesdidaktik; Historiska studier; Kultur, språk och medier, inklusive svenska med didaktisk inriktning; Naturvetenskapens, matematikens och teknikens didaktik samt Pedagogik inklusive specialpedagogik. Dessa forskningsmiljöer har var och en bidragit till utvecklingen av den utbildningsvetenskapliga forskningen. Under våren 2010 sökte Malmö högskola, med ovanstående erfarenheter i bagaget, initialt examensrätt för utbildning på forskarnivå inom området utbildningsvetenskap med fyra ämnen:

- Pedagogik inklusive specialpedagogik

- Historia och historiedidaktik
- Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
- Svenska med didaktisk inriktning

Naturligtvis finns det inga vattentäta skott mellan de olika ämnena, men de kan ändå tjäna som en gångbar kategorisering när inriktningarna i den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Malmö högskola presenteras. Det finns inte här utrymme att närmare diskutera alla de innehållsliga aspekterna, men något kort om hur de olika ämnena avgränsas samt några exempel på forskning från respektive ämne kan lyftas fram.

Pedagogik

Forskningen inom pedagogik spänner över hela utbildningssystemet, allt från förskola till utbildning för vuxna. Den innehar en central position inom det utbildningsvetenskapliga området och har hittills innefattat viss ämnesdidaktisk forskning. Expansionen av ämnesdidaktisk forskning innebär emellertid att utbildning i pedagogik på forskarnivå kommer att inriktas enligt följande: specialpedagogik; barndom, lärande och utbildning, skolutveckling och utveckling av lärarutbildning samt vuxenpedagogik.

Den specialpedagogiskt orienterade forskningen är framför allt inriktad mot inkluderande undervisning med perspektiv som rör kompetens att möta alla elever. Här ingår forskning om normalitet, avvikelse och differentiering, liksom kring diagnostisering och kategorisering av barn och elever.

Här finns också forskning som kombinerar didaktiska och specialpedagogiska frågor, i första hand med inriktning mot läs- och skrivutveckling och mot matematikundervisning. I andra specialpedagogiska projekt studeras hur man på olika sätt kan forma ett gemensamt lärande och kunskaper hos personer i närmiljön (socialt nätverk) till elever i behov särskilt stöd. Det kan då röra sig om hur man kan utveckla en kommunikativ kompetens i förhållande till barn och ungdomar med komplexa kommunikativa behov, intellektuell funktionsnedsättning och andra funktionsnedsättningar.

Forskning om barndom lärande och utbildning är inriktad mot pedagogisk verksamhet inom förskola, grundskolans tidigare år och till fritidspedagogisk verksamhet. Här ingår forskning om barndomens institutionalisering historiskt, samhälleligt och kulturellt, dess regleringar och styrningsproblematik med tillhörande didaktiska frågeställningar.

Forskning inom skolutveckling och utveckling av lärarutbildning inriktas mot reformimplementering, målstyrning och kvalitetsredovisning. Skolförändring respektive skolledarskap samt erfarenheter av arbete i de nationella och kommunala utbildningssystemen och i lärarutbildningen ingår som en väsentlig del i studiet av hur utbildning organiseras, leds och genomförs.

Det finns också en uttalad ambition att utveckla forskningen inom vuxenpedagogik. Vuxenpedagogiskt inriktad utveckling och forskning har förutom sin bäring på lärarutbildningen betydelse för studie- och yrkesvägledarutbildning och andra

lärarfortbildningar och yrkesutbildningar vid lärosätet. I takt med att Malmö högskola fortsätter att utveckla sin högskolepedagogiska utbildning kommer även de vuxenpedagogiska frågorna i förgrunden.

En forskningsinriktning som är stark vid Malmö högskola är den som rör förskolan, ett för svenskt vidkommande anmärkningsvärt eftersatt forskningsområde. Förskolan har under de senaste decennierna genomgått genomgripande förändringar, och står i flera bemärkelser inför ett paradigmskifte. Förskolan har inlemmats i det svenska undervisningssystemet och har sedan 1998 en egen läroplan. I samband med det har också förutsättningarna för den pedagogiska verksamheten diskuterats, och i vilken utsträckning förskolan ska närma sig skolan.

En tendens i skolan såväl som i förskolan är en bedömnings- och dokumentationsintensitet som gör sig allt mer gällande. Olika bedömningspraktiker har alltid varit en del av skolans verksamhet, men under de senaste decennierna har dessa ökat i omfattning. Under de senaste åren har denna iver att dokumentera och bedöma också letat sig ner till förskolan. Det reser frågor kring en reglerad barndom och hur den professionella läraren/pedagogen ska förhålla sig till detta. Det är emellertid inte bara eleverna som blir bedömda i skolan, också lärarnas kompetens bedöms och utvärderas i en helt ny omfattning.

I ett projekt är syftet att belysa och få en ökad förståelse för lärare i en sådan bedömnings- och dokumentationspraktik. Inte minst blir institutionens företrädares möte med mångfaldens medborgare i den ökad dokumentation och bedömning en intressant aspekt.

Över huvud taget är professionsstudier ett starkt forskningsområde vid Malmö högskola. Frågor som fokuseras i ett projekt är hur läraryrket, som en samhällsinstitution, konstrueras i svenska skolpolitiska texter. I andra professionsstudier knyter man an till relationell pedagogik och lärares yrkeskunnande. Flera studier kring lärarens professionalitet har komparativa anslag. I några projekt finns ett nära samarbete med Danmark; till exempel kring utveckling av kommunikativ kompetens – samverkan mellan familjer och professionella.

Historia och historiedidaktik

Ämnesområdet historia och historiedidaktik hämtar perspektiv och innehåll från exempelvis etnologi, pedagogik, sociologi, religionsvetenskap, socialantropologi och litteraturvetenskap. Forskningen har tre huvudperspektiv: historiedidaktik, kulturanalys och socialhistoria.

De historiedidaktiska frågorna är centrala för förståelsen av människors livsvillkor och identitetsskapande processer. Muntlig historia utgör en specialitet. Frågor ställs kring hur, varför, för vem och med vilket innehåll historia produceras och förmedlas i samhälle och utbildningssystem. Centrala begrepp är historiemedvetande, historiekultur, historiebruk, minne och identitet.

Den historiska forskningen om barns- och ungdomars sociala villkor och ungdomskulturer som på senare tid vuxit fram bidrar till områdets utveckling. Framöver finns vidare ambitionen att utveckla forskning kring lärarprofessioner i förändring.

Att studera historieundervisningen kan på många sätt liknas vid att studera samhällets självförståelse. Historiekultur är ett uttryck för olika manifestationer av gemensam kollektiv erinran av det förflutna medan historiemedvetande är individens olika bruk av historia för att tillfredsställa ett behov av orientering i tiden. Historiebruk uttrycker medvetna eller omedvetna motiv att använda historia för att i historiekulturens former främja olika intressen.

Flera projekt inom historia och historiedidaktik kretsar kring hur identitet förhandlas och formas. Det reser bland annat frågor kring historieämnet i skolan, varför ska vi läsa historia, hur kan vi förstå det i relation till andra etniska identiteter, hur kan historieämnet forma en kulturell identitet och så vidare.

I ett projekt ställs exempelvis frågor kring historieundervisningens processer i det mångfaldiga samhället. Hur ska skolan hantera historieundervisningen så att den bejakar mångfalden och samtidigt stärker demokratin och en nationell identitet? Samtidens mångkulturalitet problematiserar inte enbart det historiska subjektets rumsliga förankring: att ställa eleven i centrum är att öppna historien för berättelser från hela världen. Frågor som diskuteras är i vilken bemärkelse historieämnets uppgift är att utveckla en kulturell identitet hos eleverna i den svenska grundskolan. Hur denna uppgift ska behandlas och tolkas studeras på flera olika nivåer: allt från politiska intentioner och målskrivningar till lärares och elevers förståelse kring detta.

Invandringen till Sverige beskrivs ofta som problematisk, till exempel när det gäller språkkunskaper, arbetslöshet, bostadssegregation, relationer mellan män och kvinnor. Det är ett perspektiv, eller en problembeskrivning, som i regel kommer ovanifrån. Invandrarna själva får sällan berätta om sina egna livserfarenheter. De beskrivs som traditionella medan svenskar beskrivs som moderna. I ett projekt har historieämnet undersökts utifrån vilka bilder av svenska migrationsberättelser som ges i läroböckerna i historia. Inte sällan är innehållet eurocentriskt medan andra perspektiv lyser med sin frånvaro.

Utöver detta finns det inom *Pedagogik* och *Historia och historiedidaktik* också forskning som vetter åt barn- och ungdomsvetenskap i vidare bemärkelse. Inte sällan är det forskning som är institutions- och fakultetsövergripande. Det finns därför skäl att återkomma till denna forskning i senare avsnitt.

Naturvetenskapernas och matematikens didaktik

I västvärlden finns en oro över ett minskat intresse för studier i naturvetenskapliga ämnen och matematik. Dessutom visar nationella och internationella kunskapsmätningar att många elever inte når upp till skolans mål. Det står klart att det behövs mer systematiska kunskaper om hur barns, ungdomars och vuxnas intresse för kunskaper i dessa ämnen utvecklas genom utbildningssystemet för att kunna dra slutsatser om hur undervisning kan utvecklas och organiseras.

Forskning inom Naturvetenskapernas och matematikens didaktik strävar efter att öka kunskap om undervisning och lärande i naturvetenskapliga ämnen och matematik från förskola till gymnasieskola. Den inriktas framför allt mot undervisning som utgår från samhällsfrågor med naturvetenskapligt innehåll inklusive forskning om lärande för hållbar utveckling; sociomatematik med inriktning mot kultur och språk i skolan och

mot vuxnas lärande i vardagen; kunskapsutveckling och bedömning samt bruk av sociala medier och IKT för lärande och undervisning i naturvetenskapliga ämnen och matematik.

I flera sammanhang har det påpekats att Sveriges skolelever kunskapsmässigt halkar efter i jämförelse med skolelever från andra europiska länder. I ett projekt diskuteras vad denna skillnad beror på. Dessutom diskuteras hur man över huvud taget ska förhålla sig till storskaliga studier som till exempel PISA-undersökningen.

I forskningen diskuteras alltså hur det naturvetenskapliga och matematiska intresset och kunskapen kan stärkas. Det förefaller inte alltid vara ett bristande intresse hos eleverna som är problemet, utan snarare skolans undervisning. Däremot verkar elevernas intresse öka vid arbete med autentiska frågeställningar där de får använda sina naturvetenskapliga kunskaper för att diskutera och ta ställning i aktuella samhällsfrågor. Forskning visar också att eleverna hellre diskuterar värderingar än sakargument samt att lärare känner sig osäkra i lärarrollen.

I ett stort EU-finansierat forskningsprojekt verkar forskare, lärarutbildare och lärare tillsammans med industri, näringsliv och andra relevanta arbetsplatser för att öka intresset för naturvetenskap och teknik hos ungdomar i de högre årskurserna och gymnasierna. En central fråga är hur skolan kan använda ny innovativ teknik för att skapa ett gynnsamt lärande. Ett sådant exempel är den forskning som undersöker möjligheten för alternativa och nya undervisningsmetoder och hjälpmedel för att öka intresset och kunskapen i de naturvetenskapliga ämnena, till exempel forskning om olika nätbaserade datorspel som matematikspel för barn och deras föräldrar.

Det är inte bara elevernas lärande som studeras. I sammanhanget kan också nämnas projekt som arbetar med olika simuleringsspel som stöd för utveckling av generell professionell lärarkompetens. Och, i samband med det, hur interaktiv och kontinuerlig bedömning för utveckling av professionell kompetens formas.

I flera tvärvetenskapliga projekt diskuteras också miljön: klimatförändringens effekter och hur vi kan skapa en hållbar utveckling. Ett projekt är ämnat att bidra till teoriutveckling som rör kommunikationsprocesser mellan vetenskap och allmänhet. Kemikalieanvändningen i vardagsprodukter är omfattande och ökande kunskaper om informationsflöden, från producent till konsument och vice versa, kan i förlängningen minska människors och miljöns exponering för farliga ämnen. I detta tvärvetenskapliga forskningsprojekt analyseras spridning och tolkning av riskrelaterad kemikalieinformation. Genom forskarnas olika ämnesbakgrunder, institutionella tillhörigheter och forskarnätverk sammanförs här ett brett perspektivspektrum. Empiriskt fokuserar projektet på fallstudier av tre konsumentproduktgrupper: textilier, leksaker och målarfärg.

Svenska med didaktisk inriktning

Svenska med didaktisk inriktning är ett utbildningsvetenskapligt forskningsfält där språkvetenskap, litteraturvetenskap och didaktik integreras. Frågor om språkutveckling, litteratur- och mediereception och svenska som andraspråk är centrala. Inom ämnet bedrivs forskning om barns, ungdomars och vuxnas möte med och produktion av texter, muntliga såväl som skriftliga, i olika situationer och medier.

Villkoren för språkutveckling inbegriper svenskämnet i skolan, svenska språket i andra skolämnen, i högre utbildning samt kontexter där lärande inte är institutionellt inramat.

Den forskning och de avhandlingar som hittills producerats i svenska med didaktisk inriktning kan delas in i två grupper som speglar den dubbla betydelsen av forskarsutbildningsämnet, nämligen dels i betydelse svenskämnet i skolan dels i betydelsen av barn, ungdomars och vuxnas språkliga utveckling. I den första betydelsen handlar det om ämnesdidaktik i en traditionell mening. I den andra betydelsen används ett bredare begrepp, som leder in i ett mer omfattande forskningsfält. Här är intresset riktat mot barns, ungdomars och vuxnas språkliga förutsättningar och möjligheter att bli delaktiga i arbetet i skolans alla ämnen liksom mot deras identitetsarbete i språkligt, kommunikativt och kulturellt avseende också utanför skolans värld.

Centrala frågor som ställs i ett projekt, mot bakgrund av en medieexplosion, tilltagande kulturell heterogenitet och framväxten av ett konsumtions samhäll, är varför man över huvud taget ska läsa litteratur i det postmoderna samhället. Eller snarare, vad finns det för legitimeringsgrunder för litteraturläsning i skola och högre utbildning? Den nya medietekniken har skapat nya betingelser för litteraturens produktion och mottagande. Trots detta ägnas fortfarande en stor del i grundskolans och gymnasieskolans svenskundervisning åt skönlitterär läsning. Hur motiveras denna läsning mot bakgrund av det förändrade medielandskapet?

Vad som händer när undervisningen allt mer kommer att stå under inflytande av en digital medie- och skärmkultur diskuteras i ett projekt. Vilka förändringar kan man se när ny teknik kommer in och nya medier integreras, och hur förhåller sig lärare och elever till integrering av ny teknik och medier i olika ämnen?

I ett annat projekt riktas fokus mot vad studenterna lär sig under utbildningen. Frågorna i projektet kretsar kring studenternas erfarenheter och tänkande kring val av undervisningsinnehåll, hur detta blir en viktig del av deras didaktiska medvetenhet, och hur detta etableras och förändras under utbildningens gång.

Flera avhandlingsprojekt kretsar kring språk och ämneslärande. En del av svenskämnet består av studier om medvetet arbete med språket. För att förstå språket behöver eleverna begrepp och termer – ett språk om språket, ett metaspråk. I ett projekt diskuteras hur gymnasieelever använder och utvecklar metaspråk för att lösa olika uppgifter. I ett annat projekt undersöks, ur ett andraspråksperspektiv, språk och text i biologiämnet i en gymnasieklass. Det innefattar såväl lärobok och undervisning som elevernas texter. Gemensamt för dessa projekt är att det inte bara är elevernas verbala förmåga som analyseras, utan också det kroppsliga och multimodala.

Vikten av språk lyfts också fram i ett projekt som beskriver hur demokrati och kommunikativ kompetens hör samman. Ett demokratiskt samhälle bygger på att medborgarna kan och vill göra sina röster hörda, att de vill delta i beslutsprocesser och många andra sammanhang. Detta förutsätter kommunikativ kompetens.

En väsentlig del inom ämnet svenska med didaktisk inriktning är också studier av läromedel. Det kan, som i ett projekt, röra sig om hur läromedel presenteras för elever av läromedelsförfattarna och vilken typ av uppgifter som finns i anslutning till texten. Den övergripande frågeställningen diskuterar genreförändring: hur ett samtida

läromedel i svenska positionerar sig i spänningsfältet mellan tradition, förnyelse, högt och lågt.

*

Sammantaget är naturligtvis ovanstående genomgång mycket översiktlig och de korta exempel som ges är i huvudsak med för att visa på den pluralism som finns inom den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Malmö högskola. Som redan nämnts är forskningen framträdande kring det praxisnära och professionsinriktade, men starka områden är även barns medborgarskap, demokrati och delaktighet; liksom perspektiv mångfald, genus och klass.

Det finns flera forskningsprojekt med kopplingar till mångfaldens skola, varför det kan vara lämpligt att stanna upp något vid det. Mångfald är ett aktuellt och viktigt ämne för Sverige i allmänhet och kanske för Malmö i synnerhet. Malmö är en stad präglad av mångfald och som håller på att förvandlas från en industristad till en kunskapsstad. Många frågor och dilemman som kan identifieras på skilda håll i Sverige accentueras i en storstadsregion som Malmö. Flera projekt på Mah/LUT inbegriper forskare från olika inriktningar, institutioner och fakulteter, vilket också är skälet till att de inte placeras in i någon av de ovan nämnda kategorierna.

Projekt som arbetar med mångfaldens skola utgår exempelvis från en analys av samhällsförändringar som placerar barndomen som en social struktur i en tid av föränderlighet, osäkerhet och omvandling av barn- och vuxenrelationer. En central utgångspunkt i flera av dessa projekt är att nutida barndom karaktäriseras av en ökad grad av mångkontextualitet, i vilken skolan fått en allt tydligare funktion att vara den institution, där barndom regleras och där normalitet och avvikelse definieras. Bland annat studeras vilken betydelse resurser, framgångar och mångfald skolors verksamheter och strategier har för hur barn och barndomen utformas. I samband med det diskuteras också barns och elevers delaktighet. Frågor som fokuseras är hur delaktighet gestaltar sig från ett barns perspektiv, hur barn och unga själva ser på sina livsvillkor, eller hur olika barndomar kan te sig beroende på klass, kön och etnicitet. Över huvud taget är mellanmännsliga relationer och kultur centrala inslag i dessa studier.

Därtill finns det också mer praxisnära och normativa studier, med forskningsfrågor som är väckta inom ramen för skolornas praktiska verksamhet, bland annat kring barn med språksvårigheter. Inte sällan hindras barn och unga med språkliga svårigheter i sin utbildning. De är beroende av andras stöd och i ett projekt diskuteras förutsägningar och konsekvenser för olika modeller för tvåspråkig undervisning.

Över 1,5 miljoner människor i Sverige har svenska som sitt andraspråk och närmare 15 procent av eleverna i grundskolan har ett annat modersmål än svenska. Dessa språkliga hinder tenderar att stänga vägar till gymnasiet för flera elever, och ökar risken för dessa att hamna i arbetslöshet. I Malmö har mer än hälften av eleverna utländsk bakgrund, och andelen varierar mycket mellan olika stadsdelar. I vissa områden har 75 % – 100 % av eleverna utländsk bakgrund. Frågan är hur skolan ska hantera denna två- eller flerspråkighet, och vilka metoder som förefaller vara gångbara i undervisningen. I ett projekt dokumenteras och analyseras språk och kunskapsutvecklingen hos elever som får tvåspråkig undervisning på arabiska och

svenska. Denna utveckling realteras sedan till den tvåspråkiga undervisningens organisation och genomförande, till relevanta bakgrundsvariabler samt till samhällelig kontext.

Därtill driver de olika ämnesområdena ovan – Pedagogik inklusive specialpedagogik, Historia och historiedidaktik, Naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Svenska med didaktisk inriktning – olika seminarier som också kommer studenterna till del.

Under senare år har Malmö högskola intensifierat sitt arbete med att internationalisera lärarutbildningen på alla nivåer: utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Flera lärare vid fakulteten är involverade i olika internationella, nationella och lokala nätverk där nya forskningsprojekt växer fram. Det finns lokala nätverk med utbildningsvetenskaplig relevans vid högskolan. Dessa kommer att introduceras i det följande.

Nätverk

Vid Malmö högskola växer sig ungdomsforskningen allt starkare, inte minst har den fått ett uppsving i och med det högskoleövergripande nätverket Barndom och ungdom i förändring (Buif). Barndom och ungdom i förändring är ett lärosätsgemensamt forskarnätverk som har området barndoms- och ungdomsvetenskap som sitt fokus. Inom nätverket behandlas globaliseringens medieteknologiska och demografiska förändringar, marknadsanpassningen av välfärdens institutioner, synen på ålder, barns och ungas identitetsskapande, samt förhållandet mellan vuxna och barn/ungdomar. Här finns, för att nämna några exempel, projekt om ungdomar och generationsforskning, populärmusikens betydelse i identitetsskapandet, hiphop som folkbildning och idrottens betydelse i barns och ungas socialiseringsprocesser. I flera av dessa studier används teorier om genus och makt i analysen.

Nätverket samlar barn- och ungdomsforskning med ett bredare anslag. Via nätverket skapas kontakter och gränssytor med Socialt arbete, vid fakulteten Hälsa och samhälle och området Migration vid fakulteten Kultur och samhälle. Inom nätverket har man påbörjat ett samarbete på masters och forskarnivå med Göteborgs universitet och Södertörns högskola.

Ett annat nätverk av övergripande – och produktiv – betydelse är Barndom, Lärande, Ämnesdidaktik (BLÄ). Nätverket initierades vid Malmö högskola och återfinns nu även som nationell forskarskola med ett flertal doktorander och som nationellt nätverk med ett antal seniora forskare. Studier inom nätverket omfattar samtidens barndom samt de kontextuellt bestämda villkoren för barns utveckling och lärande. Här inbegrips frågor gällande utbildning, utbildningsinstitutioner och utbildningsprofessioner i ett nutida och historiskt perspektiv. Inom ramen för nätverket har flera publikationer producerats. En av de senaste är en kunskapsöversikt för Skolverkets räkning om *Perspektiv på barndom och barns lärande*.

Slutligen kan också nämnas Nya medier, nya offentligheter, nya gestaltsformer (NMOG). Inom området gör i allt högre grad de mediekulturella och medieteknologiska förändringarna, utmaningarna och möjligheterna sig påminna. Inte

minst aktualiserars i sammanhanget den estetiska kunskapen och gestaltningens roll för kreativt lärande, forskningsmetodik och samhälle.

Utbildningsvetenskapligt relevant forskning vid övriga fakulteter

Malmö högskola består förutom av fakulteten Lärarutbildningen (LUT) av fyra fakulteter: Centrum för teknikstudier (CTS), Hälsa och samhälle (HS), Kultur och samhälle (KS) och Odontologiska fakulteten (OD). Den explicit utbildningsvetenskapligt inriktade forskningen vid övriga fakulteter är emellertid tämligen sparsam. De projekt som bedrivs vid andra fakulteter än LUT är ofta tvärvetenskapliga och ämnes- och fakultetsövergripande, inte sällan med direkta kopplingar till lärarutbildningen.

Ett exempel är ett EU-finansierat projekt om e-learning, "HeLPS Transfer – Helps for High Education and High School" som Malmö högskola ingår i. Förutom Sverige ingår fem länder i "HeLPS Transfer": Italien, som står som värd och koordinator för projektet, Litauen, Rumänien, Turkiet och Schweiz. Det tvååriga projektet syftar till att undersöka hur respektive land bäst kan tillämpa e-learning, både ur pedagogisk och teknisk synvinkel. I projekt finns, för Malmö högskolas räkning, representanter från såväl LUT som CTS. Ämnet är särskilt aktuellt då Malmö högskola står i begrepp att förbereda en tvärvetenskaplig magisterutbildning i e-learning med bas på LUT och CTS.

I övrigt finns det forskningsprojekt med medverkande från fakulteten Kultur och samhälle som har projekt med utbildningsvetenskaplig anknytning: Här kan nämnas projekt om författarens professionalisering inom akademi och folkbildning, lärarkompetens i samhälls- och socialt entreprenörskap, och ett projekt om miljövetares uppfattningar av och förhållningssätt till miljöproblem och sin profession. Det bör dock noteras att Kultur och samhälle inte bildades förrän 2008 och det finns goda möjligheter att i framtiden utveckla utbildningsvetenskapliga projekt. Det gäller också i samband med ytterligare en fakultet: HS.

HS har flera beröringspunkter med utbildningsvetenskap. Flera områden som ligger nära handlar om barns och ungas uppväxtvillkor: ungdomskriminalitet, migrationens utmaningar, hälsa, moral, barnfattigdom, gängbildning med mera. Det är områden som i anmärkningsvärt liten utsträckning kopplats till skolan, vilket vore naturligt mot bakgrund av den omfattande tid som barn och unga tillbringar inom institutionens ramar.

Av särskilt intresse i sammanhanget är den forskning som pågår och planeras vid fakulteten HS, enheten Socialt arbete, vilken är inriktad på studier av individer och grupper i utsatta livssituationer och på samhällsförhållanden som inverkar på människors livsvillkor. Studierna tar oftast sin utgångspunkt i sociala problem men omfattar också faktorer och strategier som förebygger och motverkar social marginalisering och utestängning.

En av utvecklingsstrategierna för Hälsa och samhälle under den närmaste perioden är att bidra till utvecklingen av HS i samverkan med andra ämnen. Målet är att i första hand fokusera på större, sammanhållna forskningsprogram, gärna med

flervetenskapliga inslag. Det handlar då både om att bygga vidare på program- och profilområden som redan är igångsatta och att utveckla nya. Ett forskningsområde som prioriteras är: barn, ungdom och familj, vilket torde öppna för den utbildningsvetenskapliga forskningen. I det sammanhanget har nätverken en stark framtida potential att binda samman olika projekt.

Forskarskolor

Det finns också ett stort antal nationella utbildningar på forskarnivå, flera av dessa så kallade forskarskolor, som visar på en omfattande bredd och på det nationella samarbetet. Dessa listas bara i det följande:

- Forskarutbildning i pedagogik
- Forskarutbildning i svenska med didaktisk inriktning
- Nationella forskarskolan i barndom, lärande, ämnesdidaktik
- Nationella forskarskolan i historia
- Nationella forskarskolan i naturvetenskapernas och teknikens didaktik.
- Nationella forskarskolan i pedagogiskt arbete
- Nationella forskarskolan i pedagogisk bedömning
- Nationella forskarskolan för utbildning och hållbar utveckling
- Lärarlyftsforskarskolan i historia och historiedidaktik
- Lärarlyftsforskarskolan i naturvetenskap, matematik, teknik och ämnesdidaktik
- Lärarlyftsforskarskolan i svenska med didaktisk inriktning.
- Forskarskolan för förskolelärare

Forskande personal

Inom utbildningsvetenskap finns det för närvarande 14 professorer, 21 docenter och ett femtiotal disputerade lärare/forskare. För tillfället har 6 lektorer docentansökningar för bedömning av sakkunniga. Under 2010 förväntas ytterligare 3-5 lektorer ansöka om docentmeritering. Under perioden 2010-2014 förväntas 8-19 docenter uppnå professorskompetens. Utöver detta finns en plan för nyrekryteringar av 3-4 professorer och ytterligare docentkompetenta lektorer som säkerställer den kritiska massan. Förutom detta finns det också 3 gästprofessorer/-forskare som är knutna till området.

Samtliga lektorer har motsvarande 20 % av sin årstidbaserade kompetensutveckling i form av forskning. För professorer är forskningens andel 50-80 %. Därmed forskar så

gott som all disputerad personal. Det pågår således en rad mindre forskningsprojekt som inte redovisats ovan. I dagsläget finns det 96 forskarstuderande (studietakt över 10 %) vid lärarutbildningen, och av dessa är 88 aktiva inom området utbildningsvetenskap.

Publiceringsverksamhet

Som påpekas i rapporten *Svensk utbildningsvetenskaplig forskning*, är det inte helt enkelt att ringa in den utbildningsvetenskapliga forskningspubliceringen.¹² Att utbildningsvetenskap är något tämligen nytt, medför att det inte finns några självklara organ för publicering, särskilt som det inte har hört till akademien. Men på en övergripande nivå rör det sig vid Malmö högskola om forskning och forskarutbildning som karaktäriseras av praxisnärlighet och samhällsrelevans. Därmed finns det också särskilda krav på redovisning nationellt och internationellt.

Publikationer med inriktning direkt mot forskarsamhället utgörs i första hand av nationella och internationella vetenskapliga facktidskrifter, doktorsavhandlingar, licentiatuppsatser, monografier, antologier och antologikapitel, forskningsöversikter, konferensbidrag och forskningsansökningar och läromedel för högre studier. Publikationer avsedda för allmänhet och andra brukare, det vill säga grupper som har användning för kunskapen i utövandet av sin profession samt institutioner och andra organisationer utgörs av medverkande i bland annat facktidskrifter, fackförbunds tidskrifter och förvaltningars skriftserier. Forskningsresultat når även mottagare via medverkan i medier.

Mer specifikt för publiceringen vid Malmö högskola kan nämnas:

Avhandlingsserien *Malmö Studies in Educational Science* i vilken publiceras doktorsavhandlingar och licentiatuppsatser i pedagogik och svenska med didaktisk inriktning. Inom serien har det sedan starten 2000 utkommit ca 50 doktorsavhandlingar och tioalet licentiatuppsatser.

Rapporter om utbildning är en skriftserie för forsknings- och utvecklingsprojekt på Lärarutbildningen. Den har som syfte att nå en bredare läsekrets och är inte sakkunniggranskad, men en av förutsättningarna för att publicera materiel är att det är relevant utifrån lärarutbildningens verksamhet. Rapportserien har givits ut sedan 1999 och kommer ut med ca 6 nummer per år. Det har producerats 74 nummer. Det senaste är en antologi som belyser en utbildningshistorisk förskjutning: *Från storslagna versioner till professionell bedömning*.

Av särskild betydelse i detta utbildningsvetenskapliga sammanhang är tidskriften *Educare* som ges ut sedan 2005 vid högskolan. Det är en nationell peer-review tidskrift som hittills har utkommit med 16 nummer. Ambitionen är att *Educare* ska utvecklas till en ledande nationell tidskrift inom det utbildningsvetenskapliga fältet.

¹² Michael Hansen och Sverker Lindblad (2009) *Svensk utbildningsvetenskaplig forskning: Om forskningskommunikation och publiceringsmönster vid tre lärosäten*. Göteborgs universitet.

Ett sätt att stärka området och samtidigt bidra till dess utveckling är *Educare* med Open Access med utgivning två till fyra gånger per år.

Skrifter med historiska perspektiv har hitintills kommit med 11 monografier/antologier författade av forskare vid högskolan eller av forskare vid samverkande lärosäten nationellt och internationellt.

Nätverket för forskning och forskarutbildning svenska med didaktisk inriktning ger ut skriftserien *Texter om svenska med didaktisk inriktning*. Nätverket har hitintills producerat 6 antologier, och en sjunde utkommer under 2010.

En annan skrift som kan nämnas är *Praktik & Teori*. Den är en högskoleövergripande tidskrift som på ett enkelt sätt kommunicerar den forskning som pågår vid högskolan med det omgivande samhället, ofta i form interjuver med aktiva forskare. Tidskriften är till för en bred diskussion om lärande, bildning och utbildning och den utkommer med 4 nummer om året.

Under hösten kommer en redan prisbelönt antologi med titeln *Utbildningsvetenskap för förskolan* att ges ut och den tar avstamp i omställningen från en social och omsorgsinriktad verksamhet till en förskola med inriktning mot utbildning. Under våren 2011 kommer denna att följas upp av ytterligare en antologi, *Utbildningsvetenskap för grundskolan*. I denna diskuteras såväl historiska som ämnesdidaktiska och organisatoriska aspekter av skolan.

Samverkan knuten till området utbildningsvetenskap

Området utbildningsvetenskap arbetar också i flera sammanhang med en direkt samverkan för en utveckling av skola och förskola och kulturarvsinstitutioner, dessa är:

Resurscentrum för mångfaldens skola (RMS/FoU-utbildning)

I Resurscentrum för mångfaldens skola (RMS), Malmö stad, medverkar sex kommunalanställda forskarstuderande från Malmö. De bedriver sin forskning på halvtid. På 30 procent av arbetstiden bedrivs utvecklingsarbete inom kommunen och under veckans övriga timmar fortsätter arbetet på den egna förskolan/skolan. På så sätt finns tillhörigheten i forskargruppen på RMS, men också på Malmö högskola och den egna arbetsplatsen. En forskningsledare från Malmö högskola är knuten till RMS.

Exempel på forskningsprojekt där lärare och elever som samtalar om skönlitteratur, stödstrukturer i kemiundervisning i en NV-klass med en- och tvåspråkiga elever, lärande i matematik för elever med annat modersmål än svenska och arbete med barns inflytande i förskolan. Andra exempel på projekt är utvärderingar av utfallet av olika satsningar på skolan.

Ett annat område som RMS arbetar med är forskningscirkel. Syftet med forskningscirkel är att medverka till utveckling av skola och högskola genom att lärare söker kunskap kring ett problem som de själva formulerar. Forskningscirkelarna riktar sig därför till lärare och skolor som har en idé om vilka frågor de vill söka kunskap om. De arrangeras av RMS och leds av forskare och består av 5-8 lärare. Det finns olika varianter av forskningscirkel: en cirkel kan behandla ett givet tema som

föräldrasamverkan, tvåspråkighet och interkulturellt lärande; en annan kan handla om ämnesdidaktik, t.ex. matematikdidaktik och språk samt historiedidaktik; en tredje kan arbeta med att systematisera frågor som arbetslag, bestämda yrkeskategorier och nyckelgrupper på en skola ställer sig, t.ex. cirklar för skolledare.

RMS är en modell för samarbete mellan skola och högskola och andra kommuner i Skåne har gått in i liknande samarbeten.

Tankesmedjor

I projektet Tankesmedjor har Malmö högskola och Högskolan i Kristianstad i samverkan med Kommunförbundet Skåne skrivit ett kontrakt med 26 skånska kommuner. Tankesmedjorna ägs gemensamt av kommunerna, varje Tankesmedja ingår yrkesverksamma lärare och forskare, som tar sig an ett problem som någon eller några kommuner anser är viktig. De gör problemet tydligt, avgränsar det, arbetar med det under en begränsad tid samt skriver en rapport och föreslår konkreta åtgärder och samtidigt fortsatt analysarbete och forskning.

De tankesmedjor som hitintills varit verksamma är: IUP: bedömning och betygsättning; Hälsa och lärande i samverkan; Matematik, en demokratisk rättighet och Kreativ naturvetenskap och teknik för alla åldrar. De olika tankesmedjorna kommunicerar också sina resultat i olika rapporter.

KK-stiftelsen

Malmö högskolas Lärarutbildning är med i KK-stiftelsens Nätverk IT i lärarutbildningen som är ett samarbetsprojekt mellan sex lärarutbildningar och två företag. Nyligen fick Malmö högskola pengar till ett forskningsprojekt för spel och simulering som ska användas av nyutbildade lärare.

Kulturarvsinstitutioner

Forskare inom historia och historiedidaktik samverkar med kulturarvsinstitutioner som Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv i Köpenhamn, Skånes arkivförbund, Malmö museer, Malmö stadsarkiv och Kulturmagasinet i Helsingborg.

Kontakter med det omgivande samhället

Lärarutbildningen har också andra kontakter med det omgivande samhället. Regionalt utvecklingscentrum (RUC) fungerar som en länk mellan Lärarutbildningen och omvärlden. Där arbetar man framför allt med kompetens- och skolutveckling och genomför både korta och långa utbildningsinsatser för skolor, kommuner, myndigheter och organisationer. RUC initierar, driver, samordnar och utvecklar arbetet med lärande. Vidare arbetar RUC på uppdrag av skolor, kommuner, myndigheter, företag och andra organisationer. Dessutom utvecklar de den pedagogiska verksamheten tillsammans med olika uppdragsgivare.

Läroarutbildningen i Malmö samverkar med skolor i 25 skånska kommuner, så kallade partnerskolor. Alla studenter har en del av sin utbildning förlagd på en partnerskola. Samarbetet ger Läroarutbildningen en god inblick i dagsaktuella frågor i skolvärlden och bidrar på olika sätt till högskolans närvaro i skolorna och skolornas närvaro i högskolan.

Avslutande reflektion och analys

Det övergripande syftet med denna beskrivning är att ge en överblick över den forskning som kan ses som utbildningsvetenskapligt relevant vid Malmö högskola. Avslutningsvis ska kort diskuteras de möjligheter och eventuella hinder som finns i samband med utbildningsvetenskaplig forskning.

Var den utbildningsvetenskapliga forskningen inom högskolan i allt väsentligt bedrivs är uppenbar. Den organisatoriska aspekten, där Läroarutbildningen äger sin egen personal, är gynnsam för att samla den utbildningsvetenskapliga forskningen. Läroarutbildningen blir det nav som binder samman denna forskning på en övergripande nivå, vilket i sin tur bidrar till en naturlig koppling mellan forskning och utbildning på grundnivå.

Som den inledande diskussionen om utbildningsvetenskap antyder är det stundom oklart vad begreppet utbildningsvetenskap ska innefatta. Det medför också att det är oklart vad som är objektet för forskningen: skolan, läraren, eleven eller samhället? Och som en följd av detta: till vem riktar sig svaren?

Vid Malmö högskola har dessa oklarheter inneburit mindre problem. Det är läroarprofessionen, eller det yrkesnära perspektivet, som står i centrum, och det är också dit som svaren i allt väsentligt riktar sig. Lärandefrågor ses visserligen också i ett vidare samhällsperspektiv, men då med tydliga kopplingar till skola och utbildning. Därtill ger den nära kopplingen mellan å ena sidan Malmö högskola, å andra sidan kommunerna och partnerskolorna flera fördelar. Utgångspunkterna i flera forskningsprojekt är frågor som formulerats i nära samarbete med partnerskolorna. Det genererar praxisnära forskningsfrågor med tydlig relevans för skolans avnåmare.

Dessutom är många av högskolans forskarstuderande erfarna medarbetare, med många år i skolan bakom sig, vilket som regel ger självständiga forskare och en mogen forskning. Mycket forskning vid Malmö högskola präglas av en drivkraft som sätter nytta och relevans för skolans verksamhet i fokus. Något som vittnar om detta är exempelvis alla de rapporter som har producerats inom ramen för Resurscentrum för mångfaldens skola (RMS).

Det finns två tyngdpunkter i den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Mah. I den ena är det Låroarens yrkesvillkor som primärt står i fokus för forskningen, i den andra fokuseras frågor som i större utstråkning knyter an till samhället utanför klassrummen och utanför skolgårdarna. Det är önskvårt att också i en framtida utveckling värna denna bredd i forskningen.

Faran med den ovan beskrivna uppdragsforskningen är att den tenderar att bli styrd i vissa bestämda riktningar. Detta är naturligtvis legitimt och i flera sammanhang också

nödväntigt, men det innebär samtidigt att en del av de kritiska perspektiven riskerar att gå förlorade. Det är viktigt att bibehålla den nyfikenhetsbaserade grundforskningen.

Skola och utbildning behöver även ses i ett större sammanhang och från fler perspektiv, i vilka man formulerar problem och begreppslika ramar som är självständiga i förhållande till den officiella skolpolitiken. Och det är nödväntigt att den utbildningsvetenskapliga forskningen öppnas upp för forskare också utanför lärarutbildningsmiljön, exempelvis för mer traditionella samhällsvetenskapliga projekten som kan bidra med perspektiv ”utifrån”. I denna riktning verkar till exempel nätverket Buif.

Personerna som deltar i nätverken Buif och BLÅ kommer från flera olika fakulteter och enheter/institutioner. Fördelen med denna organisation är att det leder till naturliga samarbeten utöver den egna enheten. Det föder ett flervetenskapligt och innovativt forskningsklimat som också kommer utbildningen på grundnivå till del. I nätverken utvecklas också perspektiv på barn och ungdom som ligger nära det utbildningsvetenskapliga.

Flera forskningsområden torde vara grundläggande för att förstå barn och ungas livsvillkor i skolan. Forskning vid fakulteten Hälsa och samhälle, och i viss mån Kultur och samhälle, har åtskilliga beröringspunkter med det utbildningsvetenskapliga området. Där pågår flera projekt som handlar om barns och ungas uppväxtvillkor: ungdomskriminalitet, migrationens utmaningar, hälsa, moral, barnfattigdom med mera. Det är områden som i anmärkningsvärt liten utsträckning kopplats till skolan, vilket vore naturligt mot bakgrund av den omfattande tid som barn och unga tillbringar inom institutionens ramar.

Också inom Lärarutbildningen finns det forskning som berör barns och ungas socialisationsprocesser i en vidare bemärkelse. Dessa inriktningar bör i högre grad inkorporeras i det utbildningsvetenskapliga området. Det finns således mycket goda möjligheter och potential att i framtiden utveckla projekt som är ämnes- och fakultetsövergripande. Det är välkommet med större projekt och mer omfattande och programinriktad forskning.

Appendix 1: Projekt inom området Utbildningsvetenskap 2005-2010 (≥ 100 000 kr)

Medverkande vid LUT, Malmö högskola/ Projektledare	Projektname	Finansiär/ Totalbelopp	Påbörjat år	Avslut år	Ämne
Agneta Rehn, FD Claes Malmberg, FD Malin Ideland, FD Margareta Ekborg, docent, projektledare/ Britt Lindahl, HKr, projektledare	SISC: Science in School Context	Vetenskapsrådet 3,1 miljoner kr	2007	2010	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Anders Edvik, FD Fredrik Björk, fo.stud.	Den projektkompetenta idrottsföreningen - en studie av idrottsföreningarnas förmåga att genomföra projekt	Centrum för idrottsforskning 100 000 kr	2010	2010	Historia och historiedidaktik
Anders Jakobsson, docent, projektledare Margareta Serder, fo.stud.	Perspectives on large scale studies and student's achievements in science in a longitudinal context (PELS)	Vetenskapsrådet/ UVK 5,6 miljoner kr	2009	2011	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Anders Jönsson, FD	Autentiska bedömningar av professionell kompetens	Malmö högskola (post dok)	2010	2012	Pedagogik
Anna-Lena Tvingstedt, professor, projektledare	Olika modeller för tvåspråkig undervisning på arabiska och svenska – förutsättningar och konsekvenser	Vetenskapsrådet 4,0 miljoner kr	2006	2011	Pedagogik
Ann-Christine Vallberg Roth, FD Ingegerd Tallberg Broman, professor, projektledare Karin Jönsson, FD Nanny Hartsmar, FD Sven Persson, professor	Barndom, lärande, didaktik och bedömning – en kunskapsöversikt	Skolverket 500 000 kr	2008	2010	Pedagogik Svenska med didaktisk inriktning
Ann-Christine Vallberg Roth, FD, projektledare	A regulated childhood and teaching profession	Vetenskapsrådet/ UVK 150 000 kr	2008	2009	Pedagogik
Ann-Christine Vallberg Roth, FD	Lärare i förtärad bedömnings- och dokumentationspraktik	Centrum för professionsstudier/Malmö högskola, 50 % fo i 2 år	2010	2012	Pedagogik
Barbro Bruce,	Barn med	FAS 1 365 000	2004	2006	Pedagogik

Med.dr./Ulrika Nettelbladt, LU, projektledare	språkstörning är beroende av andras stöd i kommunikation	kr			
Barbro Bruce, Med.dr./Kristina Hansson, LU, projektledare	Samkonstruktion och återanvändning i samtal	FAS 1 800 000 kr	2008	2010	Pedagogik
Bengt Linnér, professor, projektledare	Att undervisa är att välja	Vetenskapsrådet/UVK 3 630 000 kr	2005	2007	Svenska med didaktisk inriktning
Bodil Liljefors Persson, docent/Christian Isendahl, projektledare	Ecology, Power and Religion in Maya Cognitive Landscapes	Riksbankens jubileumsfond 1,4 miljoner kr	2005	2007	Historia och historie-didaktik
Caroline Ljungberg, FD Sophie Hydén, FD	Legitim auktoritet i ett mångkulturellt samhälle	Centrum för professionsstudier/Malmö högskola, 50 % fo i 2 år	2007	2008	Pedagogik
Claes Malmberg, FD Nanny Hartsmar, FD, projektledare	Interaktiv och kontinuerlig bedömning för utveckling av professionell kompetens	NSHU, 3,0 miljoner kr	2006	2008	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik Pedagogik
Elsa Foisack, FD, projektledare	Döva och hörselskadade elevers kunskaper i matematik – en komparativ studie i Sverige och USA	Majblommans riksförbund 3 månaders tjänst	2008	2010	Pedagogik
Eva Riesbeck, FD Gunilla Svingby, professor, projektledare	Jirafa World. Ett matematikspel för barn och deras föräldrar	Vinnova 400 000 kr	2009	2010	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Eva Riesbeck, FD Gunilla Svingby, professor Per Jönsson, professor, projektledare Thomas Lingefjärd, docent	Matematikundervisning för den digitala generationen: användande av IKT i matematikklassrummet genom ett skol- och högskolesamarbete	Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse 4,2 miljoner kr	2009	2011	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Fanny Jonsdottir, FD/ Gro Lorentzen, HiT/Norge, projektledare	Mellanmänniska relationer	Nordplus 50 400 €	2009	2011	Pedagogik
Fanny Jonsdottir, FD/ Jonna Nøttrup, UC Syd, Kolding, projektledare	Nordisk Kultur	Nordplus	2007	2009	Pedagogik
Feiwei Kupferberg, professor, projektledare Danmark/ Ursula Apitz, Frankfurt Universitet ,	Etno-Generation. Second Generation Educational Plans	EU 6,0 miljoner kr	2002	2005	Pedagogik

projektledare Europa					
Feiweil Kupferberg, professor, projektledare	Projekt Framåt. Utvärderingsprojekt för Drömmarnas hus.	Kulturministeriet och Framtidens kultur 500 000 kr	2007	2008	Pedagogik
Feiweil Kupferberg, professor, projektledare	Pedagogik i gränsregion	Resurscentrum för mångfaldens skola, Malmö stad 200 000 kr	2006	2008	Pedagogik
Feiweil Kupferberg, professor/ Henning Salling Olesen, Roskilde Universitetscenter, projektledare	Professionsforsk- ning i Danmark	Humanistisk- sälls- vetenskapliga forskningsrådet i Danmark 600 000 kr	2006	2008	Pedagogik
Fredrik Nilsson, docent, projektledare	Delaktighet och hälsa: ungdomar i Simrishamn och religiöst engagemang som en möjlig strategi för ökad egenmakt och livskvalitet	Region Skåne (CFL) och Svenska kyrkan i Simrishamn 666 000 kr	2010	2010	Historia och historie- didaktik
Fredrik Nilsson, docent, projektledare Johan Lundin, FD	Predikande kvinnor och gråtande män – genus och religion i Frälsningsarmén i Sverige 1883-1921	Vetenskapsrådet/ HS 2,9 miljoner kr	2010	2012	Historia och historie- didaktik
Gitte Malm, FD Horst Löfgren, professor, projektledare	Dracon - Pedagogisk drama som metod för konflikthantering i Sverige, Malaysia och Australien	Vetenskapsrådet/ UVK 2,5 miljoner kr	2001	2005	Pedagogik
Gun Hägerfelth, FD/ Helle-Pia Laursen, CVU Köpenhamn/Nordsj ælland, projektledare	Dette virker i vores skole; delprojekt 2: Udvikling av andetsprogs-pædago- gik i Danmark	Undervisningsmi- nisteriet, Köpenhamn 5 miljoner kr	2007	2009	Svenska med didaktisk inriktning
Gunilla Svingby, professor, projektledare	Simuleringsspel som stöd för utveckling av generell professionell lärarkompetens	Medea 100 000 kr	2010	2010	Naturveten- skapernas och matematikens didaktik
Gunilla Svingby, professor, projektledare	Simuleringsspel som stöd för utveckling av generell professionell lärarkompetens	Medea 100 000 kr	2010	2010	Naturveten- skapernas och matematikens didaktik
Gunilla Svingby, professor, projektledare	Simulerad lärarpraktik? Utveckling av lärarstudenters och verksamma lärares professionella	KK-stiftelsen 4,7 miljoner kr	2010	2011	Naturveten- skapernas och matematikens didaktik

	kompetens genom ett simuleringsspel				
Gunilla Svingby, professor, projektledare Patrik Bergman, fo.stud. Rune Jönsson, adjunkt	Use and abuse of animals – ett datorspel	KK stiftelsen, AstraZeneca AB och Sparbanksstiftelsen Skåne, 3,4 miljoner kr	2004	2007	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Helena Tolvhed, FD	Mellan möjligheter och motstånd – en komparativ studie av kvinnlig idrott inom Svenska friidrottsförbundet, Svenska skidförbundet, Svenska handbollsförbundet och Svenska brottningsförbundet från 1920-tal till 2000-tal	Centrum för idrottsforskning	2010		Historia och historiedidaktik
Ingegerd Tallberg Broman, professor/ Inga Wernersson, GU, projektledare	Jämställdhet och genusordning i skola och utbildning	Skolverket och Vetenskapsrådet/ UVK 6,0 miljoner kr	2003	2009	Pedagogik
Ingegerd Tallberg Broman, professor, projektledare	Mångkontextuell barndom	Vetenskapsrådet/ UVK 9,0 miljoner kr	2006	2011	Pedagogik
Ingegerd Tallberg Broman, professor, projektledare	Nationell forskarskola i Barndom, lärande och ämnesdidaktik	Vetenskapsrådet/ UVK 10,0 miljoner kr	2008	2011	Pedagogik
Ingegerd Tallberg Broman, professor, projektledare	Svensk förskola i paradigmskifte?	Vetenskapsrådet/ UVK 150 000 kr	2008	2009	Pedagogik
Jesper Sjöström, FD/ Mikael Klintmann, LU, projektledare	Towards Improved Interactions in the Two-Way Flow of Risk-Related Chemical Information – The Cases of Clothing, Toys, and Paint	Formas, 3,9 miljoner kr	2008	2010	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Johan Elmfeldt, docent/ Per-Olof Erixon, UmU, projektledare	Genrer i rörelse – estetiska textpraktiker i gymnasieskolan	Vetenskapsrådet/ UVK 1 490 000 kr	2002	2007	Svenska med didaktisk inriktning
Johan Elmfeldt, docent/ Per-Olof Erixon, UmU, projektledare	Skolämneparadigm och undervisningspraktik i skärmkulturen – bild, musik och svenska under påverkan	Vetenskapsrådet/ UVK 6 237 000 kr	2010		Svenska med didaktisk inriktning
Jonas Aspelin, docent Sven Persson,	Relationell pedagogik och lärares	Centrum för professionsstudier/Malmö	2007	2009	Pedagogik

professor	yrkeskunnande	högskola, 100 % tjänst			
Karin Jönsson, FD, projektledare Jan Nilsson, lektor/Inger Tinglev, NCS, projektledare	Resa i språkmiljöer.	Skolverket 400 000 kr	2008	2010	Svenska med didaktisk inriktning
Kent Adelman, FD, koordinator/Jan Svensson, LU, projektledare	Nationella forskarskolan i Svenska med didaktisk inriktning	Regeringen 15,7 miljoner kr	2009	2011	Svenska med didaktisk inriktning
Kerstin Sonesson, docent, projektledare	Ekskador	Ådellövskogsprogrammet 360 000 kr	2008	2009	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Kerstin Sonesson, docent, projektledare Helen Hasslöf, fo.stud.	Mat och lärande för hållbar utveckling	Malmö stad och Sparbanksstiftelsen Skåne 2,6 miljoner kr	2008	2010	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Kristian Lutz, FD, projektledare	Barns delaktighet i det fysiska rummet.	Allmänna arvsfonden 2 miljoner kr	2007	2009	Pedagogik
Lena Lang, FD, projektledare	Eftergymnasiala karriärvägar; initiala processer av högskole- och universitetsstudier för unga med funktionsnedsättningar	Norrbacka Eugeniastiftelsen 350 000 kr	2009	2010	Pedagogik
Lena Lang, FD, projektledare	Övergång från förskola till mötande pedagogiska verksamhetsformer	Forskningsplattform med inriktning handikappvetenskap och habilitering samt MAH 130 000 kr	2009	2010	Pedagogik
Lena Rubinstein Reich, docent	Studentens utveckling mot professionell kompetens	NSHU	2006	2008	Pedagogik
Lotta Anderson, FD, projektledare	Utveckling av kommunikativ kompetens – samverkan mellan familjer och professionella	Allmänna arvsfonden 1,4 miljoner kr	2005	2010	Pedagogik
Lotta Anderson, FD, projektledare	Implementering av ICF's begreppsapparat i habiliteringsplaner	Forskningsplattform med inriktning handikappvetenskap och habilitering 240 000 kr	2009	2010	Pedagogik
Magnus Persson, docent, projektledare	Varför läsa litteratur i det postmoderna samhället?	Vetenskapsrådet/UVK 3,2 miljoner kr	2004	2009	Svenska med didaktisk inriktning

	Legitimeringsgrunder för litteraturläsning i skola och högre utbildning				
Malin Ideland, FD/ Tora Holmberg, UU, projektledare	Dilemman med transgena djur.	Vetenskapsrådet 1,6 miljoner kr	2006	2009	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Malin Thor, FD	Narrativt identitetsskapande och intersektionalitet. Berättelser om och förhandlingar av ”judiska” identiteter i Sverige 1945-2010.	Vetenskapsrådet/ HS 1 290 000 kr	2008	2010	Historia och historiedidaktik
Malin Thor, FD/ Norma Montesion, VU, projektledare	Föreställningar kring arbetsförmåga och ohälsa. Icke-arbetsföra flyktingar i Sverige 1950-2005.	Vetenskapsrådet/ HS 1 350 000 kr	2005	2008	Historia och historiedidaktik
Margareta Ekborg, docent (ansvarig för Sverige)/ Elish McLoughlin, Dublin City University, projektledare Europa	ESTABLISH	EU 3,6 miljoner kr	2010	2013	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Mariann Enö, FD	Resurser, framgång och mångkulturella skolors verksamheter och strategi	Malmö stad, 75 % tjänst	2008	2009	Pedagogik
Mats Greiff, professor, projektledare	Genushierarkier inom svensk travsport	Stiftelsen svensk hästforskning 350 000 kr	2008	2009	Historia och historiedidaktik
Mats Greiff, professor Per Eliasson, FD Lena Rubinstein Reich, docent/ Klas-Göran Karlsson, LU, ordförande	Nationella forskarskolan i historia och historiedidaktik (Lärarlyftet)	Regeringen finansierar 24 licentiander	2008	2011	Historia och historiedidaktik
Mats Greiff, professor Susanna Hedenborg, docent, projektledare	Arbete, kultur och makt inom svensk trav- och galoppsport	Stiftelsen svensk hästforskning	2006	2007	Historia och historiedidaktik
Nanny Hartsmar, FD	Charting Educational Policies to Address Social Inequalities in Europe EPASI	Sokratesprogrammet	2008	2009	Pedagogik
Per Eliasson, FD Per Hillbur, FD, projektledare	Arrieprojektet, ett tvåårigt forskningsprojekt	Sparbanksstiftelsen Skåne 3 618 000 kr	2006	2007	Historia och historiedidaktik

	om biologisk mangfold i nærnatur				
Per Eliasson, FD/ Kenneth Nordgren, KaU, projektledare	Historieundervisningens processer i det mångkulturella samhället	Vetenskapsrådet/ UVK 3 870 000 kr	2010	2012	Historia och historiedidaktik
Per Jönsson, professor/ Lars Eklundh, LU, projektledare	Klimatförändringens effekt på skogsfenologi och betydelse för svensk skogsskötsel	Formas, 7,7 miljoner kr	2010	2012	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Per Jönsson, professor/ Lars Eklundh, LU, projektledare	Remote sensing of boreal forest phenology	Rymdstyrelsen 500 000 kr	2009	2009	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Per Jönsson, professor/Thomas Brage, LU, projektledare	Nästa generationers förbjudna och oväntade övergångar i joner, med tillämpningar för EBITs och inom astrofysik och fusionsforskning	Vetenskapsrådet 1,3 miljoner kr	2009	2011	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Per Jönsson, professor	It's my experience - nätbaserad editor för positionsbaserade spel	Medea 100 000 kr	2010	2010	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Susan Tetler, gästprofessor	Effekter af specialpædagogiske indsatser. - Delprojekt 3	Det Strategiske Velfærdsforskningsprogram / Undervisningsministeriet 2,3 miljoner DKK	2005	2009	Pedagogik
Susan Tetler, gästprofessor	Elevs mening om deres læringsmiljø i DK og USA: et komparativt studie	Ingår i ovanstående finansiering	2009	2010	Pedagogik
Susan Tetler, gästprofessor	Kvalificering af den inkluderende pædagogiske praksis i 0-5 års dagtilbud	Ballerups kommun 457 000 DKK	2008	2008	Pedagogik
Susan Tetler, gästprofessor	Storebjergundersøgelsen (Fremtidens tilbud til børn med generelle indlæringsvanskeligheder)	Undervisningsministeriet och Halsnæs Kommun. 250 000 DKK	2009	2010	Pedagogik
Tine Wedege, professor, projektledare	Changing views and practices? A study of KappAbel mathematics competition.	Nordiska ministerrådet och Nasjonalt center for matematikk i opplæringen, 2,0 miljoner kr.	2004	2006	Naturvetenskapernas och matematikens didaktik

Appendix 2 Doktorsavhandlingar, licentiatuppsatser 2004-2010

Doktorsavhandlingar 2004-2010

Namn	Titel	År	Ämne
Lang, Lena	...Och den ljusnande framtid är vår... Några ungdomars bild av sin tid vid riksgymnasium.	2004	Pedagogik
Tullgren, Charlotte	Den välreglerade friheten: Att konstruera det lekande barnet.	2004	Pedagogik
Ljung-Djärf, Agneta	Spelet runt datorn: Datoranvändande som meningsskapande praktik i förskolan.	2004	Pedagogik
Tannous, Adel	Childhood Depression: Teachers' and children's perceptions of the symptoms and causes of depression in Jordan.	2004	Pedagogik
Karlsson, Leif	Folkhälsopedagogen söker legitimitet: Ett möte mellan Pedagogik och verksamhetsförlagd utbildning.	2004	Pedagogik
Selghed, Bengt	Ännu icke godkänt: Lärares sätt att erfa betygssystemet och dess tillämpning i yrkesutövningen.	2004	Pedagogik
Ursing, Anna-Maria	Fantastiska fröknar. Studier av lärarinnegestalter i svensk skönlitteratur.	2004	Svenska med didaktisk inriktning
Hägerfelth, Gun	Språkpraktiker i naturkunskap i två mångkulturella gymnasieklassrum: En studie av läroprocesser bland elever med olika förstaspråk.	2004	Svenska med didaktisk inriktning
Göransson, Anna-Lena	Brandvägg: Ord och handling i en yrkesutbildning.	2004	Svenska med didaktisk inriktning
Olsson, Rose-Marie	Utbildningskontextens betydelse för lärandeprocesser: Datorstödd flexibel utbildningsmiljö för gymnasiestudenterna.	2005	Pedagogik
Enö, Mariann	Att våga flyga: Ett deltagarorienterat projekt om samtalets potential och förskolepersonals konstruktion av det professionella subjektet.	2005	Pedagogik
Hallstedt, Pelle & Högström, Mats	The Recontextualisation of Social Pedagogy. A study of three curricula in the Netherlands, Norway and Ireland.	2005	Pedagogik
Bergöö, Kerstin	Vilket svenskämne? Grundskolans svenskämnen i ett lärarutbildningsperspektiv.	2005	Svenska med didaktisk inriktning
Cederberg, Meta	Utifrån sett – inifrån upplevt: Några unga kvinnor som kom till Sverige i tonåren och deras möte med den svenska skolan.	2006	Pedagogik
Malmberg, Claes	Kunskapsbygge på nätet: En studie av studenter i dialog.	2006	Pedagogik
Korp, Helena	Lika chanser i gymnasiet? En studie om betyg, nationella prov och social reproduktion.	2006	Pedagogik
Peterson, Eva	Non-formal learning through Ludic engagement within interactive environments.	2006	Pedagogik
Cederwald, Elisabeth	Reflektion och självinsikt i ”den kommunikativa pedagogiken”.	2006	Pedagogik
Bommarco, Birgitta	Texter i dialog – En studie i gymnasieelevers litteraturläsning.	2006	Svenska med didaktisk

			inriktning
Assarson, Inger	Talet om en skola för alla: Pedagogers meningskonstruktion i ett politiskt uppdrag.	2007	Pedagogik
Bouakaz, Laid	Parental involvement in school: What hinders and what promotes parental involvement in an urban school.	2007	Pedagogik
Sandell, Anna	Utbildningssegregation och självsortering: Om gymnasieval, genus och lokala praktiker.	2007	Pedagogik
Al-sa'd Ahmed	Evaluation of students' attitudes towards vocational education in Jordan.	2007	Pedagogik
Lilja Andersson, Petra	Vägar genom sjuksköterskeutbildningen – studenters berättelser.	2007	Pedagogik
Jonsdottir, Fanny	Barns kamratrelationer i förskolan: Samhörighet tillhörighet vänskap utanförskap.	2007	Pedagogik
Schyberg, Solbritt	Högskolelärares personliga teorier om sin pedagogiska praktik.	2007	Pedagogik
Ewald, Annette	Läskulturer. Lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår.	2007	Svenska med didaktisk inriktning
Jönsson, Karin	Litteraturarbetets möjligheter. En studie av barns läsning i årskurs F-3.	2007	Svenska med didaktisk inriktning
Bergman, Lotta	Gymnasieskolans svenskämnen – en studie av svenskundervisning i fyra gymnasieklasser.	2007	Svenska med didaktisk inriktning
Lundin, Johan	Näten på Limhamn. Sociala relationer i ett lokalsamhälle 1870-1914	2007	Historia
Eilard, Angerd	Modern, svensk och jämställd: Om barn, familj och omvärld i grundskolans läseböcker 1962-2007.	2008	Pedagogik
Davidsson, Eva	Different Images of Science – A study of how science is constituted in exhibitions.	2008	Pedagogik
Vincenti Malmgren, Therese	Motiverande grundskolemiljö med fokus på klassrummet: En analys utifrån det obligatoriska skolväsendets läroplansmålsättningar.	2008	Pedagogik
Jönsson, Anders	Educative assessment for/of teacher competency: A study of assessment and learning in the "Interactive examination" for student teachers.	2008	Pedagogik
Brante, Göran	Lärare av idag. Om konstitueringen av identitet och roll.	2008	Pedagogik
Parmenius Swärd, Suzanne	Skrivande som handling och mote – gymnasieelever om skrivuppgifter, tidsvillkor och bedömning i svenskämnet.	2008	Svenska med didaktisk inriktning
Lutz, Kristian	Kategoriseringar av barn i förskoleåldern: Styrning & administrativa processer.	2009	Pedagogik
Löfgren, Lena	Everything has its processes, one could say: A longitudinal study following students' ideas about transformations of matter from age 7 to 16.	2009	Pedagogik
Ekberg, Jan-Eric	Mellan fysisk bildning och aktivering: En studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9.	2009	Pedagogik
Johnsson, Annette	Dialogues on the net: Power structures in asynchronous discussions in the context of a web based teacher training course.	2009	Pedagogik

Tolvhed, Helena	Nationen på spel. Kropp, kön och svenskhet i populärpressens representationer av olympiska spel 1948-1972.	2009	Historia
Hagström, Birthe	Kompletterande anknytningsperson på förskola.	2010	Pedagogik
Nyzell, Stefan	"Striden ägde rum i Malmö". Möllevångskravallerna 1926. En studie av politiskt våld i mellankrigstidens Sverige.	2010	Historia
Jönsson, Lena	Elevers bilder av skolan. Vad elever berättar om och hur lärare och lärarstudenter reflekterar och samtalar om skolan utifrån elevers bilder	2010	Pedagogik
Nilsson, Elisabeth M.	Simulated "real" worlds". Actions mediated through computer game play in science education	2010	Pedagogik
Olsson Jers, Cecilia	Klassrummet som muntlig arena. Att bygga och etablera ethos Att spåra tecken på lärande. Mediareception som pedagogisk form och multimodalt meningsskapande över tid	2010	Svenska med didaktisk inriktning
Leijon, Marie		2010	Pedagogik

Licentiatuppsatser 2004-2009

Namn	Titel	År	Ämne
Leijon, Marie & Söderquist, Elisabeth	Mediekultur, IT och gymnasieskola: Skilda sätt att erfaras IT i gymnasieskolan.	2005	Pedagogik
Öhman-Gullberg, Lisa	Movere. Att sätta kunskap i rörelse: En analys av ett ämnesintegrerat arbete i bild och samhällskunskap. Konstruktionen av det avvikande föreskolebarnet: En kritisk fallstudie angående utvecklingsbedömningar av yngre barn.	2006	Pedagogik
Lutz, Kristian	A mixed crew complement: A maritime safety challenge and its impact on maritime education and training.	2006	Pedagogik
Horck, Jan	Företagsekonomi och ekonomiska studier i Litauen: Om ett universitetsämnes konstituering.	2006	Pedagogik
Christensen, Jonas	Perspektiv på ökad tillgänglighet inom högre utbildning med hjälp av digitala verktyg.	2007	Pedagogik
Schenker, Katarina		2007	Svenska med didaktisk inriktning
Economou, Catarina	Gymnasieämnet svenska som andraspråk - behövs det? Förförande fiktion eller historieförmedling? Arn-serien, historiemedvetande och historiedidaktik.	2007	Historia
Renander, Carina		2007	Svenska med didaktisk inriktning
Holmgren, Barbro	Svensklärares arbete - om villkor för gymnasieskolans svenskämne.	2008	Svenska med didaktisk inriktning
Hansson, Fredrik	Tala om text: Om gymnasieelevers metaspråk i gruppsamtal.	2008	didaktisk inriktning
Lundström, Mats	Vetenskap eller Pseudovetenskap? En studie om elevers uppfattningar om naturvetenskap, pseudovetenskap och tillförlitlighet.	2009	Pedagogik
Jonasson, Kalle	Klungan och barndomens sociala rum. Socialt	2009	Pedagogik

	gränsarbete och figurationer i rastfotbollen.		
Amhag, Lisbeth	Potentialen och rösterna i nätbaserade dialoger. Om dialogiska medierande redskap för lärande.	2009	Pedagogik
Welwert, Gunnilla	"Bilden påminner mig om mig själv": En studie om ungdomar och deras bilder i två olika miljöer.	2009	Pedagogik Svenska med didaktisk inriktning
Dahl, Chrstitoffer	Ett annorlunda Brus: Ett läromedels litteraturförmedling i spänningsfältet mellan tradition och förnyelse.	2009	